

Sygn. akt IV CSK 604/17

POSTANOWIENIE

Dnia 17 maja 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska

w sprawie z wniosku S.P.
przy uczestnictwie „P...” Spółki Akcyjnej
z siedzibą w K.
o ustanowienie służebności przesyłu,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 17 maja 2018 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestnika postępowania
od postanowienia Sądu Okręgowego w S.
z dnia 12 lipca 2017 r., sygn. akt IV Ca [...] /17,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek (art. 398⁴ § 2 k.p.c.), gdyż tylko wtedy może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których jest mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Uczestniczka wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), które przedstawiła jako pytania: „Czy ograniczenie (zmniejszenie) pasa służebności przesyłu (tj. obszaru, z którego korzysta przedsiębiorstwo przesyłowe) przez Sąd *meriti* z jednoczesnym utrzymaniem wynagrodzenia za ustanowienie służebności w pasie sprzed jego ograniczenia spełnia wymóg odpowiedniości wynagrodzenia w rozumieniu art. 305² § 1 k.c.? Czy odpowiednie wynagrodzenie w rozumieniu art. 305² § 1 k.c., to wynagrodzenie uzależnione od „rozmiaru” ograniczenia prawa własności właściciela gruntu?” Uczestniczka powołała się też na oczywistą zasadność skargi (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) mającą wynikać z tego, że Sąd drugiej instancji z naruszeniem art. 7 k.c. w zw. z art. 234 k.p.c. przyjął, iż „doszło do obalenia dobrej wiary” jej posiadania oraz że nie skorygował wysokości wynagrodzenia za ustanowienie służebności z orzeczeniem wyłączającym strefę ochronną z jej zakresu.

Zgodnie z ustaloną linią orzecniczą powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego jako przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wymaga przedstawienia problemu o charakterze abstrakcyjnym, nierozstrzygniętego w dotychczasowym orzecznictwie i wymagającego pogłębionej wykładni (por. postanowienie Sądu

Najwyższego z 2 października 2001 r., I PKN 129/01, OSNP 2003, nr 18, poz. 436). Skarżący powinien to zagadnienie sformułować oraz przedstawić argumentację jurystyczną uzasadniającą tezę o możliwości rozbieżnych ocen prawnych w związku ze stosowaniem przepisów, na tle których zagadnienie powstało. Zagadnienie to powinno być nadto „istotne” z uwagi na wagę przedstawionego problemu interpretacyjnego dla systemu prawa. Skoro jednak skarga kasacyjna wnoszona jest w konkretnej sprawie, to zarówno charakter zgłoszonego w niej roszczenia, jak i ustalony przez sądy *meriti* stan faktyczny, którym Sąd Najwyższy jest związany (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.), musi pozostawać w związku z przedstawionym przez skarżącego zagadnieniem prawnym i pozwalać na jego rozstrzygnięcie.

Sformułowane we wniosku zagadnienie było już przedmiotem rozważania w uchwale z 11 grudnia 2015 r., III CZP 88/15, OSNC 2016, nr 12, poz. 144, w której Sąd Najwyższy stwierdził, że z istoty służebności przesyłu nie wynikają innego rodzaju ograniczenia właściciela nieruchomości obciążonej w jego uprawnieniach związanych ze sposobem wykonywania władztwa nad nią, a w szczególności takie, które odpowiadają przewidzianemu w art. 285 § 1 k.c. pozbawieniu możliwości dokonywania w stosunku do niej określonych działań. Uprawnienia przedsiębiorcy w odniesieniu do obszaru objętego zasięgiem strefy kontrolowanej będące konsekwencją ustanowienia służebności przesyłu wykraczają zatem poza zakres uprawnień, dający się wyprowadzić z art. 305¹ k.c. To samo dotyczy ograniczeń właściciela nieruchomości w sposobie korzystania z niej. Powierzchnia nieruchomości zajęta pod służebność powinna odpowiadać warunkom eksploatacji sieci przyjętym w przedsiębiorstwie będącym właścicielem urządzeń przesyłowych. Wyznaczona strefa ma zabezpieczać potrzeby eksploataowania urządzeń, zapewniając przedsiębiorcy możliwość prawidłowego korzystania z nich, ale także ich konserwacji, naprawy, modernizacji, usuwania awarii oraz wymiany elementów (art. 305¹ i 305² k.c.). Sąd ustanawiając służebność przesyłu bierze zatem pod uwagę te okoliczności, chociaż nie są one tożsame z przesłankami decydującymi o wyznaczeniu strefy, w obrębie której trzeba liczyć się z istnieniem urządzenia w celu zapewnienia bezpiecznych warunków jego eksploataowania i funkcjonowania.

O tym, że ograniczenia związane ze strefą ochronną znajdującą się poza pasem służebności przesyłu mogą być jednak kompensowane w wynagrodzeniu za ustanowienie tej służebności, gdyż strefa taka stanowi ograniczenie prawa własności nieruchomości Sąd Najwyższy wypowiedział się m.in. w uchwałach z 17 czerwca 2005 r., III CZP 29/05, OSNC 2006, nr 4, poz. 64 i z 8 września 2011 r., III CZP 43/11, OSNC 2012, nr 2, poz. 18; w nieopublikowanych postanowieniach z 8 czerwca 2005 r., V CK 679/04, z 3 lutego 2010 r., II CSK 444/09, z 5 kwietnia 2012 r., II CSK 401/11, z 18 kwietnia 2012 r., V CSK 190/11, z 20 września 2012 r., IV CSK 56/12, z 8 lutego 2013 r., IV CSK 317/12, z 27 lutego 2013 r., IV CSK 440/12, z 9 października 2013 r., V CSK 491/12, z 9 sierpnia 2016 r., II CSK 770/15 oraz w wyroku z 14 listopada 2013 r., II CSK 69/13, OSNC 2014, nr 9, poz. 91.

Oczywista zasadność skargi kasacyjnej w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wiąże się z ewidentną i widoczną już na pierwszy rzut oka wadliwością zaskarżonego orzeczenia, której stwierdzenie nie wymaga prowadzenia bardziej złożonych rozumowań (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 24 stycznia 2011 r., IV CSK 485/10, nie publ. oraz z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49, BSN 2003, nr 5, poz. 8). Skonfrontowanie uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z motywami zaskarżonego postanowienia nie pozwala stwierdzić, żeby spełnione zostały przesłanki, na które powołuje się skarżąca.

O braku możliwości zakwalifikowania posiadania nieruchomości wnioskodawczyni wykonywanego przez uczestniczkę i jej poprzedników, jako posiadania w dobrej wierze zdecydowały ustalone w sprawie okoliczności faktyczne. W orzecznictwie Sąd Najwyższego wyjaśniono, że dobrą wiarę posiadacza wyłącza jego wiedza o rzeczywistym stanie prawnym oraz jego niedbalstwo. Niepodobna przyjąć dobrej wiary w przypadku wejścia na cudzą nieruchomość w celu realizacji inwestycji liniowych napowietrznych bez usprawiedliwionego przekonania o przysługującym do tego tytule prawnym (tak Sąd Najwyższy w postanowieniu z 7 maja 2014 r., II CSK 471/13, nieopubl.).

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c., orzeczono jak w postanowieniu.

jw

ał